

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 37

Indhold

- **AKTUELT I MARKEN**
 - Vinterraps og korn
 - Vintersæd
 - Opbevaring af overskydende såsæd
 - Efterafgrøder – efter 20. oktober
- **REGLER OG TILSKUD**
 - Aktivitetskrav på græs- og brakmarker med krav om slåning
 - 4 % lovpligtig brak fortsætter også i 2026
- **ARRANGEMENTER OG KURSER**
 - Aktuelle møder og kurser
 - Sprøjteopfølgingskurser
 - Webinar – ny kvælstofregulering

AKTUELT I MARKEN

Vinterraps og korn

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

For et par uger siden, var der lokal nattefrost, især lige omkring solopgang. Det resulterede i at der på udsatte steder, er sket skader på vinterraps og korn, se billede 1. Her et par uger efter, kan der ses nye blade, der er helt fine grønne og er i god vækst. I disse tilfælde vil afgrøden komme igen, og der er ikke behov for ekstra behandling med f.eks. mikronæringsstoffer.

Billede 1 vinterhvede sprøjtet med 0,4 l/ha Mateno Duo + 0,04 l/ha DFF d.16/9. og 1,3 l/ha Boxer d. 26/9. Græsset er heldigvis mest påvirket. Hveden danner nye grønne blade og kommer sig. (Foto: Birgit Vestergård, SAGRO)

I vinterraps kan der være andre udfordringer, skade efter skadedyr, ukrudt og sent sået som gør, at der skal vurderes på, om det skal sås om. Er der tvivl, om vinterrapsen skal sås om, er det vigtigt at få det afklaret, inden der evt. sprøjtes

med Kerb. Er der først sprøjtet med Kerb, kan der kun etableres kartofler eller majs til foråret. Efter behandling med Belkar er det kun hestebønner og ærter, der ikke kan efterfølge til foråret.

Det er nu tid til at bekæmpe rapsjordloppens larve, hvis det ikke allerede er sket. Det kan dog fint nås endnu, jo senere behandling, des lavere effekt hen først i november.

Anvend Kaiso Sorbie 0,12 kg/ha som kan blandes med Belkar og evt. Kerb. Kerb må først anvendes fra første november og det er til den sene side at bekæmpe rapsjordloppens larve. Der er før set rimelige resultater ved bekæmpelse først i november.

Vintersæd

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Det overordnede indtryk af vintersædsmarkerne er, at de står ganske fint. Der er dog set udfordringer med for megen nedbør, dårligt såbed og for lave plantetal. Tilse markerne og vurder på om plantetallet er ok.

Opbevaring af overskydende såsæd

Såsæd kan sagtens stå et år over og holde spiringsprocenten på et rimeligt niveau. Det vil dog altid være en god ide at foretage en spireprøve, inden såsæden anvendes.

Efterafgrøder – efter 20. oktober

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Sådan gør du med efterafgrøderne

Datoen d. 20. oktober er sidste dag, hvor efterafgrøderne skal være der. Medmindre det er efter majs, må du efter denne dato destruere dine efterafgrøder. Men skal du destruere efterafgrøderne, så snart du må?

Det optimale tidspunkt for destruering af efterafgrøder afhænger af flere faktorer.

I forhold til optimal udnyttelse af de næringsstoffer efterafgrøderne opsamler, skal efterafgrøderne overvintre her i det våde Vestdanske klima og specielt på sandjorderne.

Forsøgene viser de højeste merudbytter i en efterfølgende vårsæd, når efterafgrøderne holdes grønne til det tidlige forår. Ser vi på efterafgrødernes evne til at forbedre jordens frugtbarhed, skal efterafgrøderne vokse længst muligt. Det er den aktive vækst, der opbygger kulstofindholdet i jorden, stabiliserer jorden og danner levestrukturalag for alt levende i jorden. Det bidrager positivt til jordens frugtbarhed.

Meget peger i retning af, at en jord med aktive rødder året rundt, vinder på udbytterne i det lange løb, på grund af bedre vandhusholdning og på færre omsåninger grundet tilslemning, vind og vanderosion og dårlig jordstruktur med dårlig etablering til følge.

Efterafgrøden har betydning for det kommende såbed

Græsefterafgrødens trevlerødder er eminente til at stabilisere jordstrukturen, da rødderne har godt fat i jorden. Græsefterafgrøder er også de mest effektive, til at være produktive vinteren igennem og derfor større kulstof udbytte til jordpuljen. Når jorden skal pløjes, hjælper græsset med fremkommeligheden i marken, da jorden er mere stabil og ikke fedtet i overfladen. Samtidig har græssets rødder stadig fat i jorden de første par uger efter pløjning, hvilket minimere risikoen for vanderosion, som vi desværre ser en gang imellem.

Har du erfaring med pløjefri etablering, ved du, at det er udfordrende at harve en mark, hvor græsset står frisk og grønt, da græstørven brydes op i store klumper. Derfor anbefales det generelt, at græsefterafgrøder nedvisnes inden nytår, da græssets rødder slipper jorden nogle uger efter nedvisning. Dermed kan der senere harves, uden at overfladen efterlades klumpet. I forhold til tab af næringsstoffer fra græsefterafgrøden ved en tidlig destruktions, så hjælper det at græsset har et højt C/N forhold, der betyder at nedbrydning går langsomt og beskytter næringsstoffet.

fra jorden. Græsefterafgrøder er derfor gode på lette sandjorde.

Korsblomstrede efterafgrøder, honningurt og lignende plantearter visner ofte ned i løbet af vinteren. Derfor er der sjældent udfordringer med at harve efter dem. Dog kan efterafgrøden have været så kraftig i efteråret, at der til foråret ligger seje visne strå, der kan drille i harven. I sådanne tilfælde, kan en afpudsning inden harvning anbefales, så harven ikke slæber dynger sammen. Ved pløjning er der oftest ikke udfordringer ved at nedpløje korsblomstrede efterafgrøder, hverken ved pløjning i efteråret når efterafgrøderne står grønne, eller til foråret, når efterafgrøden ofte er visnet ned.

Derfor mener vi ikke, at det giver mening at destruere korsblomstrede eller blandingsefterafgrøder i efteråret. Hverken før pløjning, eller for at forbedre såbedet til foråret ved pløjefri dyrkning.

Billede 2 Her ses et fint såbed efter tandharvning af urørt blandingsefterafgrøde. (Foto: Niels Holmgaard, SAGRO.)

Afprøvning af destruktionsmetoder for efterafgrøder

For at undersøge effekten af forskellige destruktionsmetoder effekt på såbedets tilberedningen, har vi afprøvet lidt forskellige metoder af på et areal, hvor vi har haft efterafgrøde demonstration. Der er et område med græsefterafgrøder og et område med forskellige blandinger af arter sået ved høst. I starten af november prøvede vi følgende destruktionsmetoder af:

- Nedvisning med glyphosat
- Knivtromling
- Tallerkenharvning i 4 til 5 centimeters dybde
- Urørt efterafgrøde vinteren igennem

Knivtromlen destruerede effektivt blandingsefterafgrøderne. Efterafgrøderne blev lagt ned, og mange af stængler knækkede eller blev skåret helt over.

Derimod havde knivtromlen kun meget lille effekt på græsefterafgrøderne, der groede fint videre efter behandlingen.

Tallerkenharven destruerede effektivt blandingsefterafgrøderne ved en harvning i fem centimeters dybde og rev godt op i græsefterafgrøden, men mange af græsplanterne bevarede jordkontakten med rødderne og groede videre efter harvningen.

Nedvisningen blev udført i slutningen af november. Virkningen var langsomt visuel, men da vi kom i marken i starten af marts, havde der været en god effekt, og alt var nedvisnet og klar til harvning.

Harvning forår

I marts måned harvede vi arealet med en tandharve for at se, hvilke forskelle der var på såbedet herefter, afhængig af hvilken destruktionsmetode der var valgt. Harvningen i foråret blev udført med en tre-bullet tandharve af mærket Köckerling Trio i cirka 15 centimeters dybde. Marken var nedvisnet tre dage før forårsharvningen.

I græsefterafgrøden var der ikke nogen større visuel forskel på om marken var urørt, knivtromlet eller tallerken-harvet,

udover at det harvede areal var lidt mere ujævnt. Ved opharvning med tandharven blev marken efterladt meget ujævnt med store klumper af græs, der krævede yderligere en harvning for at lave et acceptabelt såbed. Hvor græsefterafgrøden var nedvisnet i november, faldt jorden meget bedre efter harven og marken var derefter klar til såmaskinen.

I blandingsefterafgrøderne var der ikke nogen særlig effekt på såbedet efter tandharven, når vi kiggede på de forskellige indsatser, der var udført i efteråret sammenlignet med det areal, der var urørt. Tandharven formåede at lave en god opblanding af jord og efterafgrøde og fik jorden jævnet af, så marken var klar til såmaskinen derefter.

Ud fra ovenstående og masser af andre lignende erfaringer, mener vi ikke, at det giver mening at destruere korsblomstrede eller blandingsefterafgrøder i efteråret med det formål at forbedre såbedet til foråret. Græsefterafgrøder kan med fordel nedvisnes sidst på året, hvis den rigtige dag kommer med højt solskin og temperatur over 5 grader, da det vil hjælpe såbedstilberedningen.

Forhåbentlig har dette været til inspiration for dig og din bedrift. Ellers ring til din lokale FRDK PløjefriRådgiver og få en snak om præcis din bedrift.

Billede 3 Knivtromlen laver en effektiv destruktion af blandingsefterafgrøden, hvor de fleste af stænglerne er knækket flere steder. (Foto: Niels Holmgaard, SAGRO.)

Billede 4 Her ses et såbed efter tandharvning forår. Arealet til højre er nedvisnet i november. Læg mærke til de store knolde efter græsefterafgrøden til venstre. (Foto: Niels Holmgaard, SAGRO.)

REGLER OG TILSKUD

Aktivitetskrav på græs- og brakmarker med krav om slåning

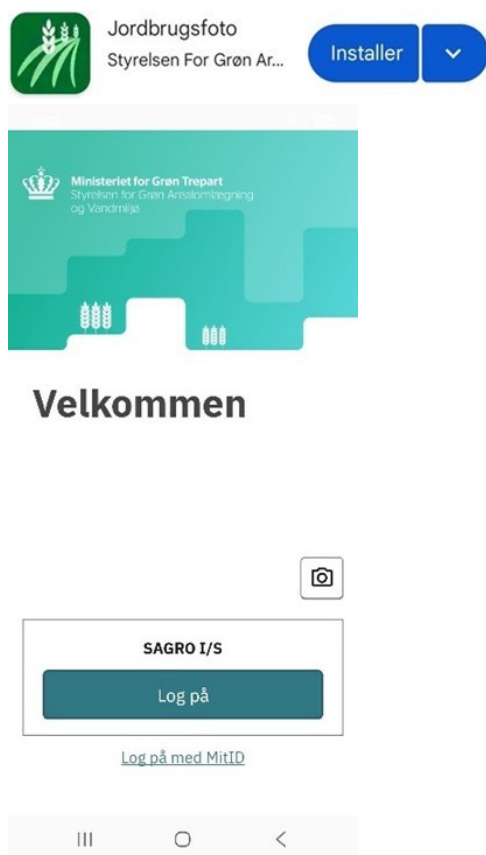
Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Landbrugsstyrelsen sender i disse dage høringsbreve til landmænd, hvor Landbrugsstyrelsen ikke med satellitfotos kan se, at aktivitetskravet er opfyldt.

Alle græs- og brakarealer skal slås mindst én gang, og hvis ikke Landbrugsstyrelsen vha. satellitfotos kan sikre sig det er sket vil du modtage et brev. Du kan stadig nå at slå marken, dette skal være gjort senest d. 25. oktober. Du dokumenterer med Landbrugsstyrelsens app, at marken er afslået. Appen tager fotos som gemmes med GPS-koordinater.

Hvis det ikke er muligt at slå marken f.eks. pga. ufarbarhed, skal marken i stedet tages ud af dit fællesskema, da den så ikke er støtteberettiget.

Du kan selv hente appen, hvor du normalt henter apps, den hedder "Jordbrugsfoto". Du kan også kontakte din planterådgiver, hvis du har brug for hjælp med enten app eller at tage en mark ud af din ansøgning.

Figur 1+2 Hent appen "jordbrugsfoto" til din mobiltelefon.

Har du allerede appen, bør du sikre dig at den er opdateret.

På Landbrugsstyrelsens hjemmeside kan du også finde hjælp til appen.

4 % lovpligtig brak fortsætter også i 2026

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Kravet om 4 % brak fortsætter næste år. Det må gerne ligge samme sted, som det har været i år, og det må også flyttes til nye arealer. Slåningsbrak 2026 må IKKE ligge på arealer, hvor der var efterafgrøder i 2025. Blomsterbrak og bestøverbrak 2026 må gerne sås på arealer med efterafgrøder i 2025.

En mark med brak i 2026 må IKKE behandles med pesticider i HELE kalenderåret 2026. Det betyder, at hvis du har et areal, hvor du ønsker at etablere blomsterbrak i 2026, hvor en nedvisning er ønsket, så SKAL det udføres i 2025, men det er ikke tilladt hvis marken i 2025 er tilmeldt som brakareal.

Brak efter græs pauses ikke længere mht. permanentgræs status fra og med 2025, men tæller med i antal år med græs og kan derfor gå i permanent græs, afhængig af forfrugt historikken.

Ud fra ovenstående vil vi lægge op til at udnytte både slåningsbrak og blomsterbrak strategisk, og måske på de upraktiske arealer. Rigtigt mange plantebeskyttelsesmidler har 2 m afstandskrav til §3, veje, stier, beboelse og offentligt arealer. Placeres brakken i sådanne bræmmer, mindskes markens areal en smule, men hele markarealet kan til gengæld behandles med svampemidler, ukrudtsmidler osv. Vær opmærksom på, at disse striber ikke må nedvisnes med glyphosat jf. midlets godkendelse.

Kontroller af brak

Der kommer nu sager, hvor der er kontrolleret om det tilmeldte areal med 4 % brak er der og om kravene er overholdt. Bliver den underkendt og du ikke har mulighed for at erstatte med ekstra udlagt frivillig brak, bliver sanktionen meget stor og i værste fald bortfalder hele årets støtte.

Hvis brakarealer tilmeldt bioordningerne med blomster-/bestøverbrak ikke overholder arts-kravet, kan man afslå arealet inden d. 25. okt. og framelde arealet fra bio-ordningen.

Vigtigt: Tjek hvordan dit brakareal er tilmeldt, før du evt. afslår. Spørg evt. din planterådgiver.

Det du har som 4 % brak er din vigtigste afgrøde.

ARRANGEMENTER OG KURSER

Aktuelle møder og kurser

Se mere på sagro.dk

Der er bl.a. HandelsErfa, Grøn trepart med lokal jordforbindelse, valgmøde og lederkursus.

Sprøjteopfølgningskurser

Er det tid til, at du eller én/flere af dine medarbejdere skal på sprøjteopfølgningskursus?

Vi tilbyder lige nu et stort udbud af kurser, og har netop lagt kursusdatoer ud for efterårets kurser. Se udbuddet på [siden her](#), og klik ind på den ønskede dato for at komme til tilmeldingssiden.

Der vil senere blive udbudt flere kurser til foråret 2026 med temaerne "Salgsafgrøder" og "Kartofler".

Webinar – ny kvælstofregulering

Kilde: SEGES

Den 10. oktober kl. 14.30-15.30 giver SEGES i et webinar dig mulighed for at blive klogere på den nye kvælstofregulering, som bliver gældende fra 2027. Du kan bl.a. høre om:

- Kvælstofvirkemidler på dyrkningsfladen (herunder efterafgrøder, mellemafgrøder, tidlig såning af vintersæd, præcisionsjordbrug, handels- og husdyrgødning, forårs- og efterårsgødskning).
- Brug af retentionskort til målretning af virkemidler.
- Retentionsforøgende indsatser (herunder minivådområder og vådområder).

Webinaret indledes med en kort gennemgang af de overordnede principper i den kommende kvælstofregulering.

Du kan tilmelde dig webinaret [her](#).